

VOF CARU Rogierlaan 9 0401 8400 OOSTENDE

VORMINGEN FORMATIONS CONSULTANCY
rudiclaeys@telenet.be

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2022

NIEUWSBRIEF JUNI 2022

HANDBOEK STUDIEDAG “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VOOR HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

THEMA : DEELNAME VAN INSCHRIJVERS UIT LANDEN WELKE NIET TOT DE EUROPESE UNIE BEHOREN

SPONSORING BIJ OVERHEIDSOPDRACHT

WETGEVING

WET VAN 18 MEI 2022. - WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 17 JUNI 2016 IN HOOFDZAAK BETREFFENDE SCHONE EN ENERGIEZUINIGE WEGVOERTUIGEN

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE :

- HET VERRTROUWELIJK KARAKTER INGEROEPEN OM DE INGEDIENDE PRIJZEN NIET MEE TE DELEN MOET BIJZONDER GEMOTIVEERD WORDEN EN DE DEELNEMER NIET DE MOGELIJKHEID ONTNEMEN OM DE KEUZE TE BETWISTEN

-AFWIJKEN VAN DE VEREISTE VERBINTENISTERMIJN LEIDT ONVERMIJDELIJK TOT HET WEREN VAN DE OFFERTE ALS SUBSTANTIEEL ONREGELMATIG

-OMSCHRIJVING VAN DE ZUIVER MATERIELE FOUT

RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

VERDUIDELIJING VAN HET GEBRUIK VAN DE MEDEDINGINGSPROCEDURE MET ONDERHANDELINGEN BIJ GEBREKE AAN GESCHIKTE OF AANVAARDBARE OFFERTES NA STANDAARDPROCEDURE

INFO VARIA :

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMTIEPRIJZEN VAN DE MAAND MEI 2022

STIJGING VAN DE NALATIGHEIDSRENTE

ONS OPLEIDINGSAANBOD :

OVERZICHT VAN INTERNE OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN

Ed. 6/2022 VEWA Copyright © 2022 Alle rechten voorbehouden

PROF RUDI CLAEYS

HANDBOEK STUDIEDAG “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VOOR HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

Is voor de geïnteresseerden welke niet aan deze studiedag konden deelnemen ook beschikbaar.

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

INHOUDSOPGAVE VAN HET HANDBOEK

SESSIE 1 BEVOEGDHEDEN EN DELEGATIE BIJ DE DIVERSE AANBESTEDERS

INLEIDING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

1. DE ALGEMENE WETTELIJKE BASIS TOT REGELING VAN DE BEVOEGDHEDEN BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

2. BEVOEGDHEIDSREGELING PER NIVEAU VAN AANBESTEDER ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

- 2.1 FEDERAAL NIVEAU ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.2 VLAAMS GEWEST ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.3 DE PROVINCIE..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.4 LOKALE BESTUREN ALGEMENE BEPALINGEN ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.5 DE GEMEENTE ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.6 HET O.C.M.W..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.7 DE POLITIEZONE ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.8 HET AUTONOOM GEMEENTEBEDRIJF A.G.B. .... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.9 DE VZW s EN VERENIGINGEN ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 2.10 DE WOONMAATSCHAPPIJEN ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

SESSIE 1 BIS DE HANDTEKENINGSBEVOEGDHEDEN BIJ DE INSCHRIJVERS

1. WIE MAG EEN OFFERTE ONDERTEKENEN? ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

2. NIEUWE DEFINITIE DAGELIJKS BESTUUR ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

3. ONDERTEKENING DOOR EEN GEMACHTIGDE DIE BEVOEGD IS OM DE INSCHRIJVER TE VERBINDEN ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

4. AANDACHTSPUNT VOOR AANBESTEDERS EN INSCHRIJVERS..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

5. WAT BIJ EEN TIJDELIJKE HANDELSVENNOOTSCHAP?.... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

6. HOE MOETEN OFFERTES WORDEN ONDERTEKEND? .... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
7. CONCLUSIE..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

SESSIE 2 PERFORMANTERE AANKOOP ORGANISATIE

1. INLEIDING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
2. DE DRIJVEREN VAN DE GEDELEGEERDE ORGANISATIE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
3. KERNTAKEN EN EFFICIËNTIEWINSTEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
4. VOORWAARDE IS DE PROFESSIONELE ORGANISATIE VAN DEZE CENTRALE AANKOOPDIENST
FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 4.1 INLEIDING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.2 ORGANISATIESDOELSTELLINGEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.3 ECONOMISCHE UITGANGSPUNTEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

5. INKOOPDOELSTELLINGEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

- 5.1 INLEIDING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.2 DRIE NIVEAUS VAN INKOOPACTIVITEITEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
  - 5.2.1 STRATEGISCHE INKOOP..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
  - 5.2.2 TACTISCHE INKOOP ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
  - 5.2.3 OPERATIONELE INKOOP ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.3 INKOOPPROCES ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.4 HOE IN WELKE FASE BESPAREN?..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.5 ECONOMISCHE UITGANGSPUNTEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

6. MARKTONDERZOEK ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

- 6.1 LEVERANCIERSONDERZOEK..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 6.2 RAADPLEGEN VAN OPDRACHTDOCUMENTEN ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 6.3 INVENTARIS VIA SPEND-ANALYSE UIT DE AFGELOPEN PERIODE..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

7. INKOOPSPECIFICATIES ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

- 7.1 ANALYSE VAN DE NODEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 7.2 INKOOPSAMENWERKING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

SESSIE 3 VEREENVOUDIGDE IMPLEMENTATIEMOGELIJKHEDEN

1. VEREENVOUDIGING VIA PLANNING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

2. VEREENVOUDIGING VIA DELEGATIE..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
  - 2.1 GRENZEN VOOR DE DELEGATIE ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
  - 2.2 VOORBEREIDEN VAN DELEGATIEBESLUITEN..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
    - 2.2.1 DELEGATIEBESLUIT VAN HET COLLEGE AAN DE ALGEMEEN DIRECTEUR EN DELEGATIEREGLEMENT ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
    - 2.2.2 SUBDELEGATIE DOOR ALGEMEEN DIRECTEUR ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
  - 2.3 VOORBEELD BESLUIT TOT VASTSTELLING BEGRIIP DAGELIJKS BESTUUR..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
  - 2.4 BUDGETHOUDERSCHAP ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
3. VEREENVOUDIGING VIA SAMENWERKING LANGE TERMIJN VISIE REPETITIE EN HERHALING
FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
  - 3.1 MOGELIJK MODEL VAN EEN SAMENWERKINGSPROTOCOL ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
4. VEREENVOUDIGING VIA INTERNE TAAKVERDELING IN SAMENWERKING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

SESSIE 4 CONTROLE EN IMPLEMENTATIE VIA MODELLEN VAN PROCEDURE FLOWS

1. INLEIDING ..... **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
2. VOORSTEL INTERNE PROCEDURE OMSCHRIJVING OP BASIS VAN VOORAFGAANDE DELEGATIE
FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

THEMA : DEELNAME VAN INSCHRIJVERS UIT LANDEN WELKE NIET TOT DE EUROPESE UNIE BEHOREN

In het bestek kunnen de toegangsvereisten door de aanbestedder geformuleerd worden waarbij principieel geen territoriale limitering kan ingevoerd worden maar waarbij de geografische beperking tot de deelnemers uit de Europese Unie wel tot de mogelijkheden behoort.

De landen buiten de Europese Unie hebben immers in alle directieven **het statuut van “derde landen”** gekregen.

Inschrijvers, goederen en diensten uit derde landen zijn niet altijd onderworpen aan dezelfde of gelijkwaardige sociale, arbeids- of milieunormen als deze die van toepassing zijn op ondernemers van de EU. Voorts zijn inschrijvers uit derde landen niet noodzakelijk onderworpen aan strikte staatssteunregels zoals deze die gelden in de EU. Dat kan een nadeel inhouden voor inschrijvers, goederen en diensten uit de EU. Om ervoor te zorgen dat dezelfde of gelijkwaardige normen en eisen gelden voor inschrijvers uit de EU en uit derde landen moeten de EU-regels voor overheidsopdrachten worden toegepast.

De EU heeft in diverse internationale overeenkomsten (zoals de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten en bilaterale vrijhandelsovereenkomsten met aanbestedingshoofdstukken) toegezegd om aan bepaalde werken, leveringen, diensten en ondernemers van verschillende derde landen toegang te verlenen tot haar aanbestedingsmarkt.

Zo zijn een aantal van deze derde landen **toegetreten tot de WHO overeenkomst** inzake overheidsopdrachten.

In het kader van deze overeenkomst zijn de Europese Unie en een aantal derde landen wederzijdse verbintenissen aangegaan om elkaars marktdeelnemers, goederen en diensten toegang te verlenen tot bepaalde mogelijkheden voor overheidsopdrachten.

Deze EU-verbintenissen hebben betrekking op opdrachten voor goederen en bepaalde diensten, waaronder diensten in verband met de bouw, met een economische waarde **gelijk aan of hoger dan de door de Europese Unie vastgestelde drempelwaarden**.

Momenteel maken 20 partijen deel uit van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten: de EU met haar 28 lidstaten; Armenië; Australië; Canada; Chinees Taipei; Hongkong (China); IJsland; Israël; Japan; Liechtenstein; Montenegro; Moldavië; Noorwegen; Nieuw-Zeeland; Zuid-Korea; Singapore; Zwitserland; Oekraïne; Verenigde Staten; en het tot het Koninkrijk der Nederlanden behorende Aruba.

De **dekkingsschema's** bepalen **welke overheidsinstanties** moeten voldoen aan de overeengekomen regels en in welke mate hun aanbesteding van goederen en diensten opengesteld is voor deelname van ondernemers (en hun goederen en diensten) van de andere partijen van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten of de partnerlanden van een vrijhandelsovereenkomst.

Enkel aanbestedingen die de in de dekkingsschema's van elke partij vastgelegde drempelwaarden overstijgen, zijn gedekt.

De dekkingsschema's van de EU-markt zijn vastgelegd in **de bijlagen bij aanhangsel I van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten** en in de relevante bijlagen bij de respectieve vrijhandelsovereenkomsten.

De ondernemers van derde landen die **geen overeenkomst** hebben inzake de openstelling van de aanbestedingsmarkt van de EU of waarvan de goederen, diensten en werken niet zijn gedekt door een dergelijke overeenkomst, geen gewaarborgde toegang tot de aanbestedingsprocedures in de EU en kunnen (zij) worden uitgesloten.

SPONSORING BIJ OVERHEIDSOPDRACHT

Of een sponsorovereenkomst moet beschouwd worden als een overheidsopdracht is niet zo duidelijk. Ook een sponsorovereenkomst is een overeenkomst 'ten bezwarende titel', zelfs al is er geen financiële transactie. Maar de formele regels van de wetgeving overheidsopdrachten zijn niet zomaar toe te passen op sponsoring. In elk geval moeten wel de onderliggende principes gerespecteerd worden.

- **Transparantie:** stel objectieve en relevante criteria op waaraan de sponsor moet voldoen en op basis waarvan je de selectie kunt maken. Dan kun je achteraf verantwoorden waarom je met een bepaalde sponsor in zee bent gegaan.
- **Gelijke mededinging:** iedere kandidaat-sponsor die aan de criteria beantwoordt, moet gelijk in overweging genomen worden. Dat betekent niet dat iedere mogelijke kandidaat gecontacteerd moet worden, want dat is niet altijd haalbaar. Twijfel je hoe je dit principe in de praktijk moet omzetten, vraag dan raad aan jouw aanspreekpunt i.v.m. overheidsopdrachten.

Voor de sponsor vertegenwoordigt de zichtbaarheid die hij krijgt een bepaalde (commerciële) waarde. Die waarde mag niet groter zijn dan het voordeel voor de overheid. Bedenk daarbij dat veel firma's zich graag laten associëren met de overheid, omdat ze dat als een 'keurmerk' zien. Schat de waarde die je zelf biedt dus niet te laag in.

Een aantal hierna vermelde instanties dienen dan ook nog rekening te houden met de bepalingen zoals vervat in :

BESTUURSDECREET 07/12/2018

Dit hoofdstuk is van toepassing op de volgende overheidsinstanties:

1° de Vlaamse overheid, met uitzondering van de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid;

2° de lokale overheden, behalve wat artikel II.4, II.8, II.9, II.11, eerste lid, en II.12 betreft.

Artikel II.3, eerste lid, II.5, II.6, tweede, derde en vierde lid, II.16 en II.17 zijn ook van toepassing op de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid, op de instellingen met een publieke taak, wat hun publieke taak betreft, en op de milieu-instanties wat hun milieuverantwoordelijkheden, -functies of -diensten betreft.

In afwijking van het eerste lid, 1°, zijn artikel II.11, eerste lid, en II.12 niet van toepassing op de Vlaamse adviesorganen, op het Vlaams Parlement, zijn diensten, de instellingen die aan het Vlaams Parlement verbonden zijn en de autonome diensten die onder toezicht staan van het Vlaams Parlement.

Artikel II.14.

De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.1 (zie hierboven) , communiceren commercieel neutraal.

De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.1, lenen zich in hun eigen communicatie niet tot reclame of sluikreclame voor private bedrijven, merken of private personen. De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.1, kunnen in de communicatie alleen verwijzen naar private bedrijven of personen, hun merknamen, logo's, of de diensten die ze geleverd hebben, naar hun merken of producten, als die informatie relevant of noodzakelijk is voor hun eigen boodschap.

De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.1, kunnen in hun eigen communicatiekanalen of media alleen ruimte laten voor betalende reclame van private bedrijven, merken of personen, als die reclame duidelijk wordt onderscheiden van de communicatie van de overheid zelf.

De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.1, aanvaarden voor hun communicatie geen aanbiedingen tot samenwerking van private derden, waarin die derden een duidelijk aanwijsbaar eenzijdig of dominant belang hebben, ook niet als die samenwerking kosteloos is of tegen gunstige voorwaarden kan worden verkregen.

WETGEVING

WET VAN 18 MEI 2022. - Wet tot wijziging van de wet van 17 juni 2016 in hoofdzaak betreffende schone en energiezuinige wegvoertuigen

Hoofdstuk 1. - Inleidende bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Hoofdstuk 2. - Wijzigingen van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten

Art. 2. Artikel 1, § 1, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, gewijzigd bij wet van 7 april 2019, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Ze voorziet in de omzetting van richtlijn 2019/1161/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot wijziging van richtlijn 2009/33/EG inzake de bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen."

Art. 3. Artikel 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 7 april 2019, wordt aangevuld met de bepalingen onder 60° tot 62°, luidende:

"60° voertuig:

een voertuig van categorie M of N als gedefinieerd in artikel 4, lid 1, onder a) en b), van de Verordening 2018/858 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 betreffende de goedkeuring van en het markttoezicht op motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan en systemen, onderdelen en technische eenheden die voor dergelijke voertuigen zijn bestemd, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 715/2007 en (EG) nr. 595/2009 en tot intrekking van Richtlijn 2007/46/EG;

61° schoon voertuig:

a) een voertuig van categorie M1, M2 of N1 met een maximale uitlaatemissie, uitgedrukt in gram CO₂/km, en verontreinigende emissies in echte rijomstandigheden die lager zijn dan een percentage van de in bijlage VI vastgestelde toepasselijke emissiegrenzen, of

b) een voertuig van categorie M3, N2 of N3 dat alternatieve brandstoffen gebruikt zoals gedefinieerd in artikel 2, 1° en 4°, van het koninklijk besluit van 13 april 2019 betreffende de benaming en de kenmerken van de alternatieve brandstoffen, met uitzondering van brandstoffen geproduceerd met grondstoffen die voldoen aan de criteria waarnaar wordt verwezen in artikel 5 van het koninklijk besluit van 17 december 2021 houdende bepaling van productnormen voor transportbrandstoffen uit hernieuwbare bronnen en voor transportbrandstoffen op basis van hergebruikte koolstof, maar met inbegrip van voertuigen van categorie M3, N2 of N3 die brandstoffen gebruiken die voldoen aan de criteria waarnaar

wordt verwezen in artikel 6 van het voormelde koninklijk besluit van 17 december 2021. In het geval van voertuigen die vloeibare biobrandstoffen, synthetische brandstoffen en paraffinehoudende brandstoffen gebruiken, mogen die brandstoffen niet worden gemengd met conventionele fossiele brandstoffen;

62° emissievrij zwaar bedrijfsvoertuig:

een schoon voertuig als gedefinieerd onder 61°, b), zonder interne verbrandingsmotor, of met een interne verbrandingsmotor met emissies van minder dan 1 g CO₂/kWh als gemeten in overeenstemming met Verordening nr. 595/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen en motoren met betrekking tot emissies van zware bedrijfsvoertuigen (Euro VI) en de toegang tot reparatie- en onderhoudsinformatie, tot wijziging van Verordening nr. 715/2007 en richtlijn 2007/46/EG en tot intrekking van de richtlijnen 80/1269/EEG, 2005/55/EG en 2005/78/EG en de uitvoeringsbepalingen daarvan, of met emissies van minder dan 1 g CO₂/km als gemeten in overeenstemming met verordening nr. 715/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2007 betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen met betrekking tot emissies van lichte personen- en bedrijfsvoertuigen (Euro 5 en Euro 6) en de toegang tot reparatie- en onderhoudsinformatie en de uitvoeringsbepalingen daarvan."

Art. 4. In de Franse versie van de artikelen 42, § 3, eerste lid, 1°, en 69, derde lid, alsook in de titel bij artikel 69 van dezelfde wet worden de woorden "motifs d'exclusion facultatifs" telkens vervangen door de woorden "motifs d'exclusion facultative".

Art. 5. In de Franse versie van de titel bij artikel 67 van dezelfde wet, worden de woorden "motifs d'exclusions obligatoires" vervangen door de woorden "motifs d'exclusion obligatoire".

Art. 6. In artikel 69 van dezelfde wet wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, luidende:

"Indien de gedraging die valt onder de in het eerste lid, 1°, 3°, 4°, 8° of 9°, bedoelde uitsluitingsgrond echter bestraft werd door middel van een besluit van een bevoegde administratieve of gerechtelijke autoriteit houdende vaststelling van een inbreuk op een rechtsregel, in het kader van een door het Unierecht of het nationale recht geregelde procedure wordt, de termijn van drie jaar bedoeld in het tweede lid berekend vanaf de datum van dit besluit. De aanbestedende overheid kan echter een beslissing tot uitsluiting nemen voorafgaand aan de beslissing van de bevoegde autoriteit, voor zover alle voorwaarden daartoe vervuld zijn, met inbegrip van de voorwaarde omtrent de berekening van de in het tweede lid bedoelde termijn van drie jaar."

Art. 7. In artikel 70 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid worden de woorden "op eigen initiatief" opgeheven;

2° de bepaling, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal worden, wordt aangevuld met de paragrafen 2 en 3, luidende:

" § 2. Voor de in artikel 67 bedoelde uitsluitingsgronden, geeft de kandidaat of inschrijver, bij aanvang van de procedure, op eigen initiatief aan of hij de in de eerste paragraaf bedoelde corrigerende maatregelen heeft genomen.

De aanbestedende overheid geeft in de opdrachtdocumenten aan dat de onderhavige paragraaf van toepassing is.

§ 3. Wanneer de aanbestedende overheid overweegt om een in artikel 69 bedoelde uitsluitingsgrond in te roepen, geeft hij aan de kandidaat of inschrijver de mogelijkheid om

de in de eerste paragraaf bedoelde corrigerende maatregelen aan te dragen in de loop van de plaatsingsprocedure. Dit is eveneens het geval indien de betreffende kandidaat of inschrijver geen verwijzing heeft opgenomen naar corrigerende maatregelen in zijn in artikel 73 bedoelde Uniform Europees Aanbestedingsdocument.

De aanbestedende overheid kan in de opdrachtdocumenten afwijken van het eerste lid en aldus vereisen dat de corrigerende maatregelen op eigen initiatief van de kandidaat of inschrijver worden gemeld bij aanvang van de plaatsingsprocedure. In dit geval vermeldt de aanbestedende overheid in de opdrachtdocumenten voor welke van de in artikel 69 bedoelde uitsluitingsgronden deze afwijking van toepassing is en kan hij de draagwijdte van de afwijking nader bepalen. Indien de kandidaat of inschrijver in het licht van de in artikel 69 en de in de opdrachtdocumenten verschaftte inlichtingen echter niet kan vaststellen of de uitsluitingsgrond die de aanbestedende overheid overweegt in te roepen van toepassing kan zijn, is het eerste lid van toepassing."

Art. 8. In dezelfde wet wordt een artikel 87/1 ingevoegd, luidende:

"Derdenrechten op schuldvorderingen

Art. 87/1. § 1. De schuldvorderingen van de opdrachtnemers uit hoofde van de uitvoering van een overheidsopdracht mogen tot aan de oplevering niet het voorwerp zijn van beslag, verzet, overdracht of inpandgeving.

Wanneer de opdracht in een voorlopige en een definitieve oplevering voorziet, eindigt het verbod bij de voorlopige oplevering van de volledige opdracht.

§ 2. Met uitzondering van de voorschotten bedoeld in artikel 12, tweede lid, mag op deze schuldvorderingen vóór de datum van de oplevering beslag worden gelegd en mogen ze het voorwerp uitmaken van verzet:

- door de arbeiders en bedienden van de aannemer, leverancier of dienstverlener ten belope van hun lonen en wedden, verschuldigd voor prestaties binnen het raam van de opdracht in kwestie;

- door de onderaannemers en de leveranciers van de aannemer, leverancier of dienstverlener, ten belope van de bedragen die hen verschuldigd zijn voor werken, leveringen of diensten die ze hebben verricht voor de opdracht in kwestie.

§ 3. Met uitzondering van de voorschotten bedoeld in artikel 12, tweede lid, mogen de schuldvorderingen eveneens, vóór de oplevering, door de aannemer, leverancier of dienstverlener worden overgedragen of in pand gegeven ten voordele van kredietverleners, als ze worden aangewend tot waarborg van krediet of voorschotten verleend met het oog op de uitvoering van de opdracht in kwestie, voor zover dit krediet of deze voorschotten gelijktijdig met of na de betekening van deze overdracht of inpandgeving worden aangewend.

§ 4. De overdracht en de inpandgeving van de schuldvordering worden bij deurwaardersexploit door de cessionaris aan de aanbesteder betekend. De betekening kan eveneens gebeuren bij ter post aangetekend schrijven van de cessionaris aan de aanbesteder. Daartoe vermeldt de aanbesteder in de opdrachtdocumenten uitdrukkelijk de administratieve gegevens van de dienst waaraan het schrijven dient te worden gericht. Om geldig te zijn, moet de betekening ten laatste tegelijkertijd gebeuren met de betalingsaanvraag van de cessionaris.

De overdracht van meerdere schuldvorderingen kan aan de hand van hetzelfde deurwaardersexploit of ter post aangetekend schrijven worden betekend, op voorwaarde dat die schuldvorderingen op dezelfde aanbesteder betrekking hebben en uit éénzelfde gesloten overheidsopdracht voortkomen.

§ 5. De overdracht en inpandgeving zullen slechts uitwerking hebben nadat de arbeiders, bedienden, onderaannemers en leveranciers die derdenbeslag hebben gelegd of verzet hebben aangetekend, werden uitbetaald.

De sommen die hieruit voortkomen, zullen door de kredietverlener, de cessionaris of de pandhoudende schuldeiser niet kunnen worden aangewend tot dekking van schuldvorderingen uit anderen hoofde ontstaan tegen de opdrachtnemer, vóór of tijdens de duur van de uitvoering van de gefinancierde werken, leveringen of diensten zolang bedoelde werken, leveringen of diensten niet werden opgeleverd.

§ 6. De aanbesteder geeft de cessionarissen en pandhouders van schuldvorderingen, bij ter post aangetekend schrijven, kennis van het derdenbeslag of verzet dat haar, op verzoek van de bevoorrechte schuldeisers, is betekend."

Art. 9. In dezelfde wet wordt een artikel 163/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 163/1. Er wordt een Comité inzake het bestuur van de overheidsopdrachten en concessies opgericht. Dit Comité is erop gericht, in het kader van de opmaak van het in artikel 163, § 3, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten bedoelde rapport, het Aanspreekpunt bij te staan. Dit Comité is eveneens belast met de opmaak van een plan waarin de typevragen, bewijsstukken, beoordelingen en kwantitatieve indicatoren worden aangegeven die aangewend zullen worden ter staving van het in artikel 163, § 3, bedoelde toezichtrapport.

De samenstelling van het Comité wordt door de Koning geregeld.

De Koning kan de werking van het Comité regelen.

Het secretariaat van het Comité wordt waargenomen door het Aanspreekpunt."

Art. 10. In dezelfde wet wordt een artikel 168/1 ingevoegd, luidende:

"Schone en energiezuinige voertuigen

Art. 168/1. § 1. Elke aanbesteder ziet erop toe dat de overheidsopdrachten omtrent de in paragraaf 2 bedoelde voertuigen en diensten minstens in overeenstemming zijn met de in bijlage VII bij deze wet bedoelde minimumstreefcijfers die worden uitgedrukt in functie van de in het tweede lid bedoelde referentieperiodes. Deze streefcijfers moeten behaald worden door elke aanbesteder, ongeacht het aantal van dergelijke opdrachten die de aanbesteder in de referentieperiode gunt en ongeacht het aantal voertuigen die op die manier worden aangekocht.

*De in het eerste lid en in bijlage VII bedoelde minimumstreefcijfers worden, per categorie, uitgedrukt als minimumpercentages aan schone voertuigen in het totale aantal voertuigen dat wordt verkregen door de som van alle in de tweede paragraaf bedoelde overheidsopdrachten **die gegund worden tussen de datum van inwerkingtreding van de onderhavige bepaling en 31 december 2025 voor de eerste referentieperiode**, tussen 1 januari 2026 en 31 december 2030 voor de tweede referentieperiode en tussen elke daaropvolgende periode van vijf jaar voor de daaropvolgende referentieperiodes. Bij de berekening van de minimumstreefcijfers wordt uitgegaan van de datum van bekendmaking van de aankondiging van gegunde opdracht.*

Voertuigen die als gevolg van aanpassingen voldoen aan de in artikel 2, 61°, bedoelde definitie van schoon voertuig of aan de in artikel 2, 62°, bedoelde definitie van emissievrij zwaar bedrijfsvoertuig, mogen voor de inachtneming van de in het eerste lid bedoelde minimumstreefcijfers inzake overheidsopdrachten als schone voertuigen, respectievelijk emissievrije zware bedrijfsvoertuigen worden meegerekend.

De Koning is gemachtigd om een minimumstreefcijfer aan te nemen voor de referentieperiode vanaf 1 januari 2031 tot 31 december 2035 en voor elke daaropvolgende

referentieperiode, in functie van het minimumstreefcijfer waartoe werd beslist krachtens de Europese richtlijnen aangaande deze minimumstreefcijfers. Het door de Koning bepaalde streefcijfer kan gelijk zijn aan of hoger zijn dan het streefcijfer waartoe op Europees niveau werd beslist. Indien voor één van deze perioden door de Koning geen nieuw streefcijfer wordt vastgesteld, blijft het streefcijfer van de voorgaande referentieperiode gelden.

§ 2. Het onderhavige artikel is van toepassing op de onderstaande overheidsopdrachten:

1° overheidsopdrachten voor de aankoop, leasing, huur of huurkoop van voertuigen;

2° de openbare dienstcontracten in de zin van Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad, en die betrekking hebben op het vervoer van personen per bus;

3° de in bijlage V bedoelde overheidsopdrachten voor diensten, voor zover deze onder het toepassingsgebied vallen van de titels 2 of 3.

Het onderhavige artikel is echter niet van toepassing op:

1° landbouw- of bosbouwvoertuigen als gedefinieerd in de Verordening (EU) Nr. 167/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 5 februari 2013 inzake de goedkeuring van en het markttoezicht op landbouw- en bosbouwvoertuigen;

2° twee- of driewielige voertuigen en vierwielers als gedefinieerd in de Verordening (EU) Nr. 168/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2013 betreffende de goedkeuring van en het markttoezicht op twee of driewielige voertuigen en vierwielers;

3° voertuigen op rupsbanden;

4° zelfaangedreven voertuigen die speciaal zijn ontworpen en gebouwd voor het uitvoeren van werken en die door hun bouw niet geschikt zijn voor personen- of goederenvervoer en die geen op een motorvoertuigchassis gemonteerde machines zijn;

5° voertuigen van categorie M3 andere dan voertuigen van klasse I en klasse A bedoeld in artikel 3, punten 2 en 3, van Verordening nr. 661/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende typegoedkeuringsvoorschriften voor de algemene veiligheid van motorvoertuigen, aanhangwagens daarvan en daarvoor bestemde systemen, onderdelen en technische eenheden;

6° voertuigen specifiek ontworpen en gebouwd of aangepast voor gebruik door het leger;

7° voertuigen specifiek ontworpen en gebouwd om hoofdzakelijk te worden gebruikt op bouwplaatsen of in mijnen, havens of luchthavens;

8° voertuigen specifiek ontworpen en gebouwd of aangepast voor gebruik door de burgerbescherming, brandweerdiensten en diensten belast met de handhaving van de openbare orde;

9° voertuigen die bestemd zijn om de vervoerde personen of goederen te beschermen door middel van kogelwerende bepantsering;

10° voertuigen van categorie M die bestemd zijn voor het vervoer van zieken of gewonden en hiertoe een speciale uitrusting hebben;

11° voertuigen van categorie M die bestemd zijn voor het vervoer van overledenen en hiertoe een speciale uitrusting hebben;

12° voertuigen van categorie M1 die specifiek gebouwd of verbouwd zijn om plaats te bieden aan een of meer personen die in hun rolstoel zitten wanneer het voertuig op de weg rijdt;

13° voertuigen van categorie N3 die niet zijn uitgerust voor het vervoer van goederen, maar voorzien is van een kraan met een hefmoment van ten minste 400 kNm.

Het onderhavige artikel is alleen van toepassing op de overheidsopdrachten waarvan de

geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel bepaald voor de Europese bekendmaking. Zij is eveneens van toepassing op overheidsopdrachten die gebaseerd zijn op een raamovereenkomst waarvan de waarde lager is dan de drempel bepaald voor de Europese bekendmaking, mits de geraamde waarde van de raamovereenkomst zelf gelijk is aan of hoger is dan de drempel bepaald voor de Europese bekendmaking.

§ 3. Voor de in de tweede paragraaf, eerste lid, 1°, bedoelde overheidsopdrachten, wordt voor de naleving van de minimumstreefcijfers rekening gehouden met het aantal voertuigen onder elke opdracht voor aankoop, leasing, huur of huurkoop.

Voor de in de tweede paragraaf, eerste lid, 2° en 3°, bedoelde overheidsopdrachten, wordt voor het beoordelen van de naleving van de minimumstreefcijfers rekening gehouden met het aantal voertuigen die worden aangewend voor de verstrekking van de diensten in het kader van elke opdracht.

§ 4. De aanbesteders vullen de daartoe voorziene velden in van het afzonderlijk elektronisch formulier dat daartoe opgemaakt wordt door de federale dienst bevoegd voor het digitaliseren van de processen en de transacties in verband met overheidsopdrachten. Dit formulier moet ingevuld worden naar aanleiding van de aankondiging van gegunde opdracht, behalve wat de in paragraaf 2, eerste lid, 2°, bedoelde openbare dienstcontracten betreft waarbij toepassing wordt gemaakt van artikel 5.2 van Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad. De aanbesteders geven daarbij aan of de opdracht onder het onderhavig artikel valt en, indien dit het geval is:

- het totale aantal voertuigen per categorie die onder de opdracht vallen overeenkomstig paragraaf 3;*
- het aantal schone voertuigen per categorie;*
- het aantal emissievrije zware bedrijfsvoertuigen; en*
- indien de betreffende opdracht betrekking heeft op een overheidsopdracht bedoeld in de tweede paragraaf, eerste lid, 1° of 2° ;*
- alle andere relevante informatie die van belang is in het kader van de monitoring van de in dit artikel bedoelde minimumstreefcijfers.*

Zodra gebruik gemaakt wordt van de standaardformulieren als bedoeld in de Uitvoeringsverordening (EU) 2019/1780 van de Commissie van 23 september 2019 tot vaststelling van standaardformulieren voor de bekendmaking van aankondigingen op het gebied van overheidsopdrachten en tot intrekking van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/1986, moet de in het eerste lid bedoelde informatie vermeld worden in de voormelde standaardformulieren, naar aanleiding van de aankondiging van gegunde opdracht.

Wat de openbare dienstcontracten betreft die betrekking hebben op het vervoer van personen per bus, worden alle voertuigen die door de dienstverlener voor het verlenen van de dienst worden aangewend, op het door de in paragraaf 4, eerste lid, bedoelde dienst ontwikkelde formulier vermeld, ongeacht of de dienstverlener nieuwe voertuigen aanschaft dan wel bestaande voertuigen gebruikt. Substantiële wijzigingen in het aantal gebruikte voertuigen worden door middel van het voormelde formulier gemeld.

De onderhavige paragraaf is niet van toepassing op de opdrachten gebaseerd op een raamovereenkomst of die worden gesloten in het kader van een dynamisch aankoopstelsel. Voor deze opdrachten is paragraaf 5 van toepassing.

§ 5. Uiterlijk op 15 februari van elk jaar zendt de aankoopcentrale, per raamovereenkomst, aan de in paragraaf 6 bedoelde dienst de in paragraaf 4, eerste lid, bedoelde aantallen door

alsmede de andere in dit lid genoemde gegevens betreffende de in het voorgaande jaar geplaatste opdrachten die op een raamovereenkomst zijn gebaseerd. Zij maken hierbij gebruik van de elektronische toepassing die daartoe ter beschikking wordt gesteld door de in paragraaf 4, eerste lid, bedoelde dienst. Hetzelfde geldt voor de opdrachten die worden gesloten in het kader van een dynamisch aankoopstelsel. In het geval van een raamovereenkomst of een dynamisch aankoopstelsel die niet door een aankoopcentrale wordt geplaatst, is het aan de aanbesteder om deze gegevens over te maken.

§ 6. Uiterlijk op 2 augustus 2022 informeert de dienst die voor het federale niveau bevoegd is voor de opvolging en evaluatie van het klimaatbeleid, de Europese Commissie over de maatregelen die zijn genomen ter uitvoering van dit artikel en over de voornemens met betrekking tot toekomstige uitvoeringsactiviteiten, alsmede over alle andere informatie die het relevant acht.

Uiterlijk op 18 april 2026, en vervolgens om de drie jaar, dient de in het eerste lid bedoelde dienst, bij de Europese Commissie, een rapport in over de uitvoering van dit artikel, de toekomstige uitvoeringsactiviteiten en alle andere informatie die het relevant acht. In deze rapporten wordt melding gemaakt van het aantal en de categorieën voertuigen waarop de in paragraaf 2, eerste lid, bedoelde opdrachten betrekking hebben. De referentieperioden die in deze rapporten worden in aanmerking genomen, zijn: de periode tussen 2 augustus 2021 tot en met 31 december 2025, de periode tussen 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030 en elke daarop volgende periode van vijf jaar. Bij de opmaak van het rapport omtrent de eerste referentieperiode wordt alleen rekening gehouden met de overheidsopdrachten die vanaf 2 augustus 2021 worden bekendgemaakt of hadden moeten worden bekendgemaakt, alsook met de overheidsopdrachten waarvoor, bij gebreke van een verplichting tot voorafgaande bekendmaking, vanaf die datum wordt uitgenodigd tot het indienen van een offerte.

De in het eerste en tweede lid bedoelde rapporten worden door de in het eerste lid bedoelde dienst bekendgemaakt op hun website.

De in het eerste lid bedoelde dienst zendt een kopij van de in het eerste en tweede lid bedoelde rapporten naar het in artikel 163, § 2, bedoelde aanspreekpunt. Dit aanspreekpunt neemt het laatste rapport dat het kon ontvangen op in het in artikel 163, § 3, bedoelde rapport."

Art. 11. In dezelfde wet wordt een artikel 192/2 ingevoegd, luidende:

"Schone en energiezuinige voertuigen

Art. 192/2. Voor de periode tussen 2 augustus 2021 en de inwerkingtreding van artikel 168/1 worden de gegevens die noodzakelijk zijn voor de in artikel 168/1, § 6, bedoelde rapportering verzameld door het in artikel 163, § 2, bedoelde aanspreekpunt, overeenkomstig hetgeen voorzien is in artikel 165, § 1. De aldus verzamelde gegevens worden doorgegeven aan de dienst die voor het federale niveau bevoegd is voor de opvolging en evaluatie van het klimaatbeleid."

Art. 12. In dezelfde wet worden de bijlagen V, VI en VII ingevoegd, luidende:

"BIJLAGE V

In artikel 168/1, § 2, 3°, bedoelde codes van de gemeenschappelijke woordenlijst overheidsopdrachten (CPV) voor diensten

Code van de gemeenschappelijke woordenlijst	Beschrijving	Code du vocabulaire commun pour	Description

<i>overheidsopdrachten (CPV)</i>		<i>les marchés publics (CPV)</i>	
60112000-6	<i>Openbaarvervoersdiensten</i>	60112000-6	<i>Services de transport routier public</i>
60130000-8	<i>Diensten voor speciaal personenvervoer over land</i>	60130000-8	<i>Services spécialisés de transport routier de passagers</i>
60140000-1	<i>Personenvervoer zonder dienstregeling</i>	60140000-1	<i>Transport non régulier de passagers</i>
90511000-2	<i>Diensten voor ophalen van vuilnis</i>	90511000-2	<i>Services de collecte des ordures</i>
60160000-7	<i>Postvervoer over de weg</i>	60160000-7	<i>Transport routier postal</i>
60161000-4	<i>Pakketvervoer</i>	60161000-4	<i>Services de transport de colis</i>
64121100-1	<i>Postbezorging</i>	64121100-1	<i>Services de distribution de courrier</i>
64121200-2	<i>Pakketbezorging</i>	64121200-2	<i>Services de livraison de colis</i>

BIJLAGE VI

Emissiedrempels voor schone lichte bedrijfsvoertuigen

<i>Voertuig- categorieën</i>	<i>Tot en met 31 december 2025</i>		<i>Vanaf 1 januari 2026</i>	
	<i>CO₂g/km</i>	<i>RDE-emissies van luchtverontreinigende stoffen (1), uitgedrukt als percentage van de emissiegrenswaarden (2)</i>	<i>CO₂g/km</i>	<i>RDE-emissies van luchtverontreinigende stoffen (1), uitgedrukt als percentage van de emissiegrenswaarden (2)</i>
<i>M1</i>	50	80 %	0	<i>n.v.t.</i>
<i>M2</i>	50	80 %	0	<i>n.v.t.</i>
<i>N1</i>	50	80 %	0	<i>n.v.t.</i>

(1) Opgegeven maximale emissies onder reële rijomstandigheden (RDE) van stofdeeltjes

(Particle Number; PN) in #/km en stikstofoxiden (NOx) in mg/km als vermeld in punt 48.2 van het conformiteitscertificaat, als bedoeld in bijlage VIII bij Verordening (EU) 2018/858 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 betreffende de goedkeuring van en het markttoezicht op motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan en systemen, onderdelen en technische eenheden die voor dergelijke voertuigen zijn bestemd, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 715/2007 en (EG) nr. 595/2009 en tot intrekking van richtlijn 2007/46/EG.

(2) De toepasselijke emissiegrenswaarde neergelegd in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 715/2007 of de opvolgingsinstrumenten daarvan.

BIJLAGE VII

Minimumstreefcijfers

	Voertuigen van categorie M1, M2 en N1	Voertuigen van categorie M3, met inbegrip dus van emissievrije bussen die voldoen aan de definitie van artikel 2, 62°	Voertuigen van categorie M3 < 1g CO ₂ /kWh, namelijk de emissievrije bussen die voldoen aan de definitie van artikel 2, 62°	Voertuigen van categorie N2 en N3
De periode tot en met 31/12/2025	38,5 %	45 %	22,5 %	10 %
01/01/2026 tot en met 31/12/2030	38,5 %	65 %	32,5 %	15 %

Hoofdstuk 3. - Wijzigingen van de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten

Art. 13. In artikel 53 van de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid worden de woorden "op eigen initiatief" opgeheven;

2° de bepaling, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal worden, wordt aangevuld met de paragrafen 2 en 3, luidende:

" § 2. Voor de in artikel 50 bedoelde uitsluitingsgronden, geeft de kandidaat of inschrijver, bij aanvang van de procedure, op eigen initiatief aan of hij de in de eerste paragraaf bedoelde corrigerende maatregelen heeft genomen.

De aanbesteder geeft in de opdrachtdocumenten aan dat de onderhavige paragraaf van toepassing is.

§ 3. Wanneer de aanbesteder overweegt om een in artikel 52 bedoelde uitsluitingsgrond in te roepen, geeft hij aan de kandidaat of inschrijver de mogelijkheid om de in de eerste paragraaf bedoelde corrigerende maatregelen aan te dragen in de loop van de plaatsingsprocedure. Dit is eveneens het geval indien de betreffende kandidaat of inschrijver geen verwijzing heeft opgenomen naar corrigerende maatregelen in zijn document van voorlopig bewijs bedoeld in artikel 48, § 2, tweede lid.

De aanbesteder kan in de opdrachtdocumenten afwijken van het eerste lid en aldus vereisen

dat de corrigerende maatregelen op eigen initiatief van de kandidaat of inschrijver worden gemeld bij aanvang van de plaatsingsprocedure. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de opdrachtdocumenten voor welke van de in artikel 52 bedoelde uitsluitingsgronden deze afwijking van toepassing is en kan hij de draagwijdte van de afwijking nader bepalen. Indien de kandidaat of inschrijver in het licht van de in artikel 52 en de in de opdrachtdocumenten verschaft inlichtingen echter niet kan vaststellen of de uitsluitingsgrond die de aanbesteder overweegt in te roepen van toepassing kan zijn, is het eerste lid van toepassing."

Art. 14. In artikel 52 van dezelfde wet wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, luidende:

"Indien de gedraging die valt onder de in het eerste lid, 1°, 3°, 4°, 8° of 9°, bedoelde uitsluitingsgrond echter bestraft werd door middel van een besluit van een bevoegde administratieve of gerechtelijke autoriteit houdende vaststelling van een inbreuk op een rechtsregel, in het kader van een door het Unierecht of het nationale recht geregelde procedure, wordt de termijn van drie jaar zoals bedoeld in het tweede lid berekend vanaf de datum van dit besluit. De aanbestedende overheid kan echter een beslissing tot uitsluiting nemen voorafgaand aan de beslissing van de bevoegde autoriteit, voor zover alle voorwaarden daartoe vervuld zijn, met inbegrip van de voorwaarde omtrent de berekening van de in het tweede lid bedoelde termijn van drie jaar."

Art. 15. In dezelfde wet wordt een artikel 58/1 ingevoegd, luidende:

"Derdenrechten op schuldvorderingen

Art. 58/1. § 1. De schuldvorderingen van de concessiehouders uit hoofde van de uitvoering van een concessie mogen tot aan de oplevering niet het voorwerp zijn van beslag, verzet, overdracht of in pandgeving.

Wanneer de concessie in een voorlopige en een definitieve oplevering voorziet, eindigt het verbod bij de voorlopige oplevering van de volledige concessie.

§ 2. Met uitzondering van de voorschotten bedoeld in artikel 29, tweede lid, mag op deze schuldvorderingen vóór de datum van de oplevering beslag worden gelegd en mogen ze het voorwerp uitmaken van verzet:

- door de arbeiders en bedienden van de aannemer of dienstverlener ten belope van hun lonen en wedden, verschuldigd voor prestaties binnen het raam van de concessie in kwestie;*
- door de onderaannemers en de leveranciers van de aannemer of dienstverlener, ten belope van de bedragen die hen verschuldigd zijn voor werken, leveringen of diensten die ze hebben verricht voor de concessie in kwestie.*

§ 3. Met uitzondering van de voorschotten bedoeld in artikel 29, tweede lid, mogen de schuldvorderingen eveneens, vóór de oplevering, door de aannemer of dienstverlener worden overgedragen of in pand gegeven ten voordele van kredietverleners, als ze worden aangewend tot waarborg van krediet of voorschotten verleend met het oog op de uitvoering van de concessie in kwestie, voor zover dit krediet of deze voorschotten gelijktijdig met of na de betekening van deze overdracht of in pandgeving worden aangewend.

§ 4. De overdracht en de in pandgeving van de schuldvordering worden bij deurwaardersexploit door de cessionaris aan de aanbesteder betekend. De betekening kan eveneens gebeuren per ter post aangetekend schrijven van de cessionaris aan de aanbesteder. Daartoe vermeldt de aanbesteder in de concessiedocumenten uitdrukkelijk de administratieve gegevens van de dienst waaraan het schrijven dient te worden gericht. Om geldig te zijn, moet de betekening ten laatste tegelijkertijd gebeuren met de betalingsaanvraag van de cessionaris.

De overdracht van meerdere schuldvorderingen kan aan de hand van hetzelfde

deurwaardersexploot of ter post aangetekend schrijven worden betekend, op voorwaarde dat die schuldvorderingen op dezelfde aanbesteder betrekking hebben en uit éénzelfde gesloten concessie voortkomen.

§ 5. De overdracht en inpandgeving zullen slechts uitwerking hebben nadat de arbeiders, bedienden, onderaannemers en leveranciers die derdenbeslag hebben gelegd of verzet hebben aangetekend, werden uitbetaald.

De sommen die hieruit voortkomen, zullen door de kredietverlener, de cessionaris of de pandhoudende schuldeiser niet kunnen worden aangewend tot dekking van schuldvorderingen uit anderen hoofde ontstaan tegen de concessiehouder, vóór of tijdens de duur van de uitvoering van de gefinancierde werken of diensten zolang bedoelde werken of diensten niet werden opgeleverd.

§ 6. De aanbesteder geeft de cessionarissen en pandhouders van schuldvorderingen, bij ter post aangetekend schrijven, kennis van het derdenbeslag of verzet dat haar, op verzoek van de bevoorrechte schuldeisers, is betekend."

Art. 16. In dezelfde wet wordt een artikel 59/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 59/1. Het in 163/1 van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten bedoelde Comité inzake het bestuur van de overheidsopdrachten en concessies staat het in artikel 59, § 2, bedoelde Aanspreekpunt bij voor de opmaak van het in artikel 59, § 3, bedoelde rapport."

Hoofdstuk 4. - Opheffingsbepalingen

Art. 17. Het koninklijk besluit van 20 december 2010 inzake de bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen in het kader van overheidsopdrachten, wordt opgeheven.

Hoofdstuk 5. - Inwerkingtreding

Art. 18. De artikelen 1 en 18 treden in werking de dag waarop deze wet in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

De artikelen 6, 7, 13 en 14 treden, met inbegrip van wat geldt voor de overheidsopdrachten waarvan de plaatsing nog lopende is en de overheidsopdrachten in uitvoering, in werking de eerste dag na de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad.

De artikelen 4, 5, 8 en 15 treden in werking de tiende dag na de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad, voor de overheidsopdrachten die vanaf die datum worden bekendgemaakt of hadden moeten worden bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie of in het Bulletin der Aanbestedingen, alsook voor de overheidsopdrachten waarvoor, bij ontstentenis van een verplichting tot voorafgaande bekendmaking, vanaf die datum wordt uitgenodigd tot het indienen van een aanvraag tot deelneming of een offerte. De artikelen 9 en 16 treden in werking op 31 december 2023.

De Koning kan een datum van inwerkingtreding bepalen voorafgaand aan de datum vermeld in het vierde lid, ten aanzien van de aldaar bedoelde artikelen.

De artikelen 2, 3, 12 en 17 treden in werking op de tiende dag van hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, voor de overheidsopdrachten en raamovereenkomsten die vanaf die datum worden bekendgemaakt of hadden moeten worden bekendgemaakt, alsmede voor de overheidsopdrachten en raamovereenkomsten waarvoor, bij gebreke van een verplichting tot voorafgaande bekendmaking, vanaf die datum wordt uitgenodigd tot het indienen van een offerte. Voor deze overheidsopdrachten is de in aanmerking te nemen datum van bekendmaking deze van de bekendmaking in het Bulletin der Aanbestedingen. Hetzelfde geldt voor het artikel 168/1, §§ 1 tot 5, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, ingevoegd bij het artikel 10 van deze wet.

Voor de toepassing van de rapportageverplichtingen naar de Europese Commissie, hebben de artikelen 168/1, § 6, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten ingevoegd

bij artikel 10 van deze wet, en artikel 192/2, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten ingevoegd bij artikel 11 van deze wet, uitwerking met ingang van 2 augustus 2021.

Gegeven te Brussel, 18 mei 2022.

COMMENTAAR :

- Berekening van de **termijn voor uitsluiting van deelname** aan overheidsopdrachten in het kader van bepaalde facultatieve uitsluitingsgronden

De termijn van drie jaar loopt vanaf het besluit van een bevoegde administratieve of gerechtelijke autoriteit. De aanbestedende overheid kan echter reeds eerder een beslissing tot uitsluiting nemen, met name vanaf de datum van de betrokken gebeurtenis en dus voorafgaand aan de beslissing van de bevoegde autoriteit.

- **Verplichte uitsluitingsgronden**

De kandidaat of inschrijver moet, bij aanvang van de procedure, op eigen initiatief aangeven of hij corrigerende maatregelen heeft genomen. De aanbestedende overheid geeft in de opdrachtdocumenten aan dat deze bepaling van toepassing is.

- **Facultatieve uitsluitingsgronden**

De aanbestedende overheid moet aan de kandidaat of inschrijver de mogelijkheid geven om corrigerende maatregelen aan te dragen in de loop van de plaatsingsprocedure. De aanbestedende overheid kan evenwel in de opdrachtdocumenten vereisen dat de corrigerende maatregelen op eigen initiatief van de kandidaat of inschrijver worden gemeld bij aanvang van de procedure. In dit geval vermeldt de aanbestedende overheid voor welke facultatieve uitsluitingsgronden deze afwijking van toepassing is. Indien de kandidaat of inschrijver hierbij echter niet kan vaststellen of de uitsluitingsgrond die de aanbestedende overheid overweegt in te roepen van toepassing kan zijn, dient hem alsnog de mogelijkheid worden gegeven om corrigerende maatregelen aan te dragen in de loop van de procedure.

- **Derdenrechten op schuldvorderingen**

De schuldvorderingen van de opdrachtnemers uit hoofde van de uitvoering van een

overheidsopdracht mogen tot aan de oplevering niet het voorwerp zijn van beslag, verzet, overdracht of inpandgeving. Er is in bepaalde uitzonderingen voorzien.

- **Regels energiezuinige voertuigen**

Toepassingsgebied. De regelgeving is van toepassing op onderstaande opdrachten:

1. De aankoop, leasing, huur of huurkoop van wegvoertuigen van de categorie lichte voertuigen (M1, M2 en N1) en zware voertuigen (N2 en N3) met inbegrip van bussen (M3);
2. De openbare dienstcontracten in de zin van Verordening (EG) nr. 1370/2007 die betrekking hebben op het vervoer van personen per bus;
3. De overheidsopdrachten voor volgende diensten: *[1]*
  1. openbaarvervoersdiensten – CPV-code: 60112000-6;
  2. diensten voor speciaal personenvervoer over land – CPV-code: 60130000-8;
  3. personenvervoer zonder dienstregeling – CPV-code: 60140000-1;
  4. diensten voor ophalen van vuilnis – CPV-code: 90511000-2;
  5. postvervoer over de weg – CPV-code: 60160000-7;
  6. pakketvervoer – CPV-code: 60161000-4;
  7. postbezorging - – CPV-code: 64121100-1;
  8. pakketbezorging – CPV-code: 64121200-2.

De regelgeving is alleen van toepassing op de overheidsopdrachten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de Europese drempel en die bekendgemaakt worden vanaf 9 juni 2022. Zij is eveneens van toepassing op overheidsopdrachten die gebaseerd zijn op een raamovereenkomst waarvan de waarde lager is dan de Europese drempel, mits de geraamde waarde van de raamovereenkomst zelf gelijk is aan of hoger is dan deze Europese drempel.

De regelgeving is echter **niet van toepassing** op volgende voertuigen:

1. landbouw- of bosbouwvoertuigen als in de Verordening (EU) Nr. 167/2013;
2. twee- of driewielige en vierwielers als in de Verordening (EU) Nr. 168/2013;
3. voertuigen op rupsbanden;
4. zelfaangedreven voertuigen die ontworpen en gebouwd voor het uitvoeren van werken en die door hun bouw niet geschikt zijn voor personen- of goederenvervoer en die geen op een motorvoertuigchassis gemonteerde machines zijn;
5. voertuigen van categorie M3 andere dan voertuigen van klasse I en klasse A bedoeld in artikel 3, punten 2 en 3, van Verordening (EU) Nr. 661/2009;
6. voertuigen specifiek ontworpen en gebouwd of aangepast voor het leger;
7. voertuigen specifiek ontworpen en gebouwd om hoofdzakelijk te worden gebruikt op bouwplaatsen of in mijnen, havens of luchthavens;
8. voertuigen specifiek ontworpen en gebouwd of aangepast voor gebruik door de burgerbescherming, brandweerdiensten en diensten belast met de handhaving van de openbare orde;
9. voertuigen die bestemd zijn om de vervoerde personen of goederen te beschermen door middel van kogelwerende bepantsering;
10. voertuigen van categorie M die bestemd zijn voor het vervoer van zieken of gewonden en hiertoe een speciale uitrusting hebben;
11. voertuigen van categorie M die bestemd zijn voor het vervoer van overledenen en hiertoe een speciale uitrusting hebben;

12. voertuigen van categorie M1 die specifiek gebouwd of verbouwd zijn om plaats te bieden aan een of meer personen die in hun rolstoel zitten wanneer het voertuig op de weg rijdt;
13. voertuigen van categorie N3 die niet zijn uitgerust voor het vervoer van goederen, maar voorzien is van een kraan met een hefmoment van ten minste 400 kNm.

Te behalen doelen per voertuigcategorie

Onderstaande minimumstreefcijfers moeten per groep van voertuigcategorieën behaald worden voor de totaliteit van de opdrachten geplaatst door de aanbestedende overheid over de periode van 9 juni 2022 tot en met 31 december 2025 [2]. De doelen moeten bijgevolg niet voor elke afzonderlijke overheidsopdracht behaald worden.

[2] Er worden ook streefcijfers bepaald voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030; deze worden hier niet nader besproken.

LICHTE VOERTUIGEN (VOERTUIGCATEGORIE M1, M2 EN N1)

Minstens 38,5% van alle aanbestede voertuigen van deze voertuigcategorie moet voldoen aan de criteria van een schoon licht bedrijfsvoertuig, zijnde:

- uitstoot maximaal 50 gram CO₂/km;
- Real Driving Emissions (RDE) van luchtverontreinigende stoffen maximaal 80% van de emissiegrenswaarden.

ZWARE VOERTUIGEN (VOERTUIGCATEGORIE M3, N2 en N3)

Een **schoon zwaar bedrijfsvoertuig** is:

een voertuig van categorie M3, N2, of N3 dat gebruik maakt van elektriciteit, waterstof, vloeibaar petroleumgas (LPG) of aardgas, inclusief biomethaan in gasvorm (CNG) en vloeibare vorm (LNG). [3]

Een **emissievrij zwaar bedrijfsvoertuig** is:

een voertuig van categorie M3, N2, of N3 dat alternatieve brandstoffen gebruikt, zonder

interne verbrandingsmotor of met een interne verbrandingsmotor met emissies van minder dan 1 gram CO₂/kWh, [4] of met emissies van minder dan 1 gram CO₂/km. [5]

Volgende minimumstreefcijfers moeten behaald worden:

1. Bussen – voertuigcategorie M3:

1. 22,5% van de aanbestede bussen moeten schone zware bedrijfsvoertuigen zijn;
2. 22,5% van de aanbestede bussen moeten emissievrije zware bedrijfsvoertuigen zijn.

2. Andere zware bedrijfsvoertuigen – voertuigcategorie N2 en N3:

1. 10% van de aanbestede vrachtwagens moeten schone zware bedrijfsvoertuigen zijn.

[3] zoals gedefinieerd in artikel 2, 1° van het KB van 13 april 2019 betreffende de benaming en de kenmerken van de alternatieve brandstoffen.

[4] als gemeten in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 595/2009 en de uitvoeringsbepalingen ervan.

[5] als gemeten in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 715/2007 en de uitvoeringsbepalingen ervan.

Overheidsopdrachten voor specifieke diensten

Bovenstaande minimumstreefcijfers moeten ook behaald worden in overheidsopdrachten voor volgende dienstverlening:

1. openbaarvervoersdiensten;
2. diensten voor speciaal personenvervoer over land;
3. personenvervoer zonder dienstregeling;
4. diensten voor ophalen van vuilnis;
5. postvervoer over de weg;

6. pakketvervoer;
7. postbezorging;
8. pakketbezorging.

Voor deze overheidsopdrachten wordt voor het beoordelen van de naleving van de minimumstreefcijfers rekening gehouden met het aantal voertuigen dat wordt gebruikt voor de verstrekking van de diensten in het kader van elke opdracht.

Rapportering

Voor de rapportering moeten alle aanbestedende overheden het afzonderlijk elektronisch formulier invullen bij de aankondiging van gegunde opdracht. Voor de betrokken overheidsopdrachten geven zij volgende informatie op:

- het totale aantal voertuigen per categorie die onder de opdracht vallen;
- het aantal schone voertuigen per categorie;
- het aantal emissievrije zware bedrijfsvoertuigen;
- alle andere relevante informatie die van belang is in het kader van de monitoring van de minimumstreefcijfers.

Voor de opdrachten gebaseerd op een raamovereenkomst of die worden gesloten in het kader van een dynamisch aankoopstelsel moet er op jaarbasis gerapporteerd worden via een elektronische toepassing. In het geval van een raamovereenkomst of een dynamisch aankoopstelsel, geplaatst door een aankoopcentrale, is het aan de aankoopcentrale om deze gegevens over te maken.

Hoewel de minimumstreefcijfers maar van toepassing zijn op opdrachten die bekendgemaakt worden vanaf 9 juni 2022 zal de rapportage betrekking hebben op de periode van 2 augustus 2021 tot 31 december 2025.

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE :

HET VERRTROUWELIJK KARAKTER INGEROEPEN OM DE INGEDIENDE PRIJZEN NIET MEE TE DELEN MOET BIJZONDER GEMOTIVEERD WORDEN EN DE DEELNEMER NIET DE MOGELIJKHEID ONTNEMEN OM DE KEUZE TE BETWISTEN

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARREST nr. 253.720 van 11 mei 2022

Uit het als vertrouwelijk stuk neergelegde gunningsverslag blijkt dat per perceel alle offertes voor het gunningscriterium nr. 1 'Prijs' worden vergeleken en beoordeeld op 70 punten volgens de regel van drie.

Voor zover de verzoekende partij aanvoert niet te kunnen nagaan op welke wijze het prijscriterium concreet werd beoordeeld, lijkt op het eerste gezicht te kunnen worden verwezen naar de besteksbeplating luidens hetwelk het gunningscriterium 'Prijs' aan de hand van de regel van drie zal worden beoordeeld en waarbij de offerte met de laagste prijs het maximum van de punten zal scoren. Het louter onleesbaar maken van de prijzen van de offertes doet geen afbreuk aan deze besteksbeplating die de verzoekende partij afdoende lijkt te informeren over de louter mathematische beoordeling van dit gunningscriterium. Hoe dan ook vermog de Raad van State het als vertrouwelijk neergelegde gunningsverslag wel bij zijn beoordeling te betrekken en blijkt, op het eerste gezicht, dat de beoordeling en de vergelijking van de offertes te dezen inderdaad aan de hand van de in het bestek aangekondigde formule is gebeurd.

De verzoekende partij kent bijgevolg, wat het prijscriterium betreft, **wel haar rangorde** – en zij weet ook wie de laagste prijs heeft ingediend – **maar niet haar score, noch het prijsverschil** van haar offertes ten opzichte van de laagste prijs aangeboden door de gekozen inschrijvers. De verzoekende partij voert in essentie aan dat zij op grond van de haar meegedeelde motivering niet kan weten wat op het vlak van de prijs het relatieve voordeel is van de offertes van de gekozen inschrijvers voor beide percelen, terwijl de beoordeling van het prijscriterium (op 70 punten), zoals de verwerende partij zelf erkent, nochtans “zwaar doorwegend” is geweest voor de gunning.

De verwerende partij beroept zich voor de niet-openbaarmaking van de prijzen en de scores op artikel 10 van de rechtsbeschermingswet. Uit deze bepaling lijkt te volgen dat de overheid haar verplichting tot formele motivering en informatieverstrekking aan de kandidaten dient af te wegen tegen haar verplichting de haar vertrouwelijk verstrekte informatie, voor zover deze inderdaad rechtmatig commerciële belangen beschermt, niet bekend te maken.

Voor zover de verwerende partij zich erop beroept dat de gekozen inschrijver voor perceel 1 in zijn offerte uitdrukkelijk heeft aangegeven dat alle prijsgegevens vertrouwelijk zijn, stelt de Raad van State vast dat hij dit louter stelt, zonder nadere motivering, terwijl de gekozen inschrijver voor perceel 2 zulks niet heeft aangegeven en de verzoekende partij ter terechtzitting bevestigt dat het voor haar geen nadeel vormt dat haar prijzen zouden worden bekendgemaakt. In die context lijkt het dat de verwerende partij op het eerste gezicht de concrete redenen voor het verzoek tot geheimhouding van de prijs bij de gekozen inschrijver nader had dienen te bevragen.

Voor zover de verwerende partij stelt dat de bekendmaking zou leiden tot nivellering van de prijzen ten nadele van de aanbestedende overheid bij een volgende overheidsopdracht (vanwege de verwerende partij of een ander ziekenhuis), erkent zij ter terechtzitting dat ook een nivellering van de prijzen naar omlaag tot de mogelijkheid behoort. De verzoekende partij van haar kant ontkent ter terechtzitting dat hier sprake zou zijn van rechtmatige commerciële belangen die moeten worden beschermd omdat te dezen enkel de prijs van één product betrokken is, en het mogelijks anders zou zijn indien het product een pakket zou zijn dat nodig is voor een nierdialyse, zoals naast de kunstnier ook de vloeistoffen, het

onderhoud en dergelijke. Zij benadrukt dat thans uit het gunningsverslag zelfs niet blijkt of er een prijsonderzoek is gebeurd.

In deze concrete omstandigheden stelt de Raad van State op het eerste gezicht vast dat voor de geheimhouding van de eenheidsprijs – die te dezen ook de totaalprijs uitmaakt – een loutere verwijzing in het gunningsverslag naar artikel 10 van de rechtsbeschermingswet en de aldaar beschermde “rechtmatige commerciële belangen” en “eerlijke mededinging” niet lijkt te volstaan.

Dit geldt des te meer in het licht van de vaststelling dat de niet gekozen inschrijvers, bij ontstentenis van opgave van enige prijs, niet de kans hebben gekregen na te gaan of de keuze van de gekozen inschrijver terecht was, en in het bijzonder dat zij de beoordeling door de verwerende partij van de aangeboden prijzen niet nuttig hebben kunnen betwisten. In het als vertrouwelijk neergelegde gunningsverslag wordt weliswaar vermeld dat voor beide percelen geen abnormale totale offerteprijzen werden vastgesteld, doch de Raad van State lijkt uit dit gunningsverslag op het eerste gezicht wel te kunnen vaststellen, minstens wat perceel 2 betreft, dat de prijsverschillen tussen de offertes onderling en het verschil tussen sommige prijzen en de raming toch niet gering mogen worden genoemd.

De verzoekende partij maakt bijgevolg op het eerste gezicht aannemelijk dat zij met de enkele vermelding in het niet-vertrouwelijk gunningsverslag van de rangorde van de inschrijvers niet in de mogelijkheid is geweest om de beoordeling van het prijscriterium afdoende op haar waarde te schatten. **Minstens dient het beroep op de geheimhouding van de eenheidsprijzen en de scores desgevallend meer afdoende te worden verantwoord, met name door aan te tonen dat het belang van de niet gekozen inschrijvers bij een openbaarmaking niet opweegt tegen het recht van hun concurrenten op bescherming van de door hen verstrekte vertrouwelijke informatie.**

Het eerste onderdeel van het enig middel is ernstig.

AFWIJKEN VAN DE VEREISTE VERBINTENISTERMIJN LEIDT ONVERMIJDELIJK TOT HET WEREN VAN DE OFFERTE ALS SUBSTANTIEEL ONREGELMATIG

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARREST nr. 253.802 van 18 mei 2022

Artikel 76, § 1, derde lid, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 bepaalt:

“Een offerte is substantieel onregelmatig wanneer ze van aard is de inschrijver een discriminerend voordeel te bieden, tot concurrentievervalsing te leiden, de beoordeling van de offerte van de inschrijver of de vergelijking ervan met de andere offertes te verhinderen, of de verbintenis van de inschrijver om de opdracht onder de gestelde voorwaarden uit te voeren onbestaande, onvolledig of onzeker te maken.”

Een inschrijver die zichzelf in zijn offerte een kortere verbintenistermijn toekent, neemt hierdoor minder prijsrisico op zich dan de inschrijvers die zich wel hebben gehouden aan de in het bestek opgelegde verbintenistermijn. Er is daardoor ook geen zekerheid dat die inschrijver zich na afloop van de door hem bepaalde verbintenistermijn nog zal houden aan de door hem aangeboden prijs. De Raad van State neemt voorshands aan dat de verwerende partij in het gunningsverslag in redelijkheid kon oordelen dat de afwijkende verbintenistermijn haar verhinderde om de offerte van de verzoekende partij te vergelijken met de andere offertes.

In haar nota merkt de verwerende partij bovendien op dat een inschrijver zich ondubbelzinnig moet verbinden en dat dit niet het geval is met een clause als de voorliggende. Zij voert aan dat van haar niet kan worden verwacht dat zij er maar op moet vertrouwen dat de inschrijver zich in geval van gunning van de opdracht in elk geval zal

schikken naar de voorwaarden van het bestek en dus afziet van de in zijn offerte vermelde voorwaarden. De Raad van State valt die zienswijze voorshands bij. In een materie als die van de overheidsopdrachten, die streng gereguleerd is, moet het engagement van de inschrijver duidelijk en zeker zijn, en kan de inschrijver zich er niet mee vergenoegen om alle mogelijke afwijkingen van de voorwaarden van het bestek ongedaan te maken met een eenvoudige clause als die welke in het begeleidend schrijven van de verzoekende partij is opgenomen.

Gelet op het voorgaande, komt de Raad van State in de huidige stand van het geding tot de conclusie dat de verwerende partij op grond van de door de verzoekende partij vermelde verbintenistermijn van 80 kalenderdagen mocht oordelen dat de offerte van de verzoekende partij afweek van artikel I.10 van het bestek, minstens dat niet duidelijk was of de verzoekende partij zich wél verbond tot de in het bestek bepaalde verbintenistermijn van 180 kalenderdagen.

Gelet op die beoordeling lijkt de verwerende partij voorts wettig te hebben kunnen besluiten dat de afwijking van de in het bestek bepaalde verbintenistermijn een substantiële onregelmatigheid was.

OMSCHRIJVING VAN DE ZUIVER MATERIELE FOUT

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARRESTnr. 253.627 van 2 mei 2022

Artikel 34 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 luidt:

“§ 1. De aanbestedende overheid verbetert de offertes in functie van de door haar of een inschrijver vastgestelde rekenfouten en zuiver materiële fouten in de opdrachtdocumenten.

§ 2. De aanbestedende overheid verbetert de rekenfouten en zuiver materiële fouten in de offertes, zonder aansprakelijk te zijn voor de niet ontdekte fouten.

Ten einde de rekenfouten en de zuiver materiële fouten die door haar vastgesteld worden in de offertes te verbeteren, gaat de aanbestedende overheid de werkelijke bedoeling na van de inschrijver via een globale analyse van de offerte en door deze te vergelijken met de andere offertes en met de marktprijzen. Indien deze bedoeling, na analyse van de offerte, niet voldoende duidelijk is, kan de aanbestedende overheid de inschrijver, binnen een door haar gestelde termijn, uitnodigen om de inhoud van zijn offerte te verduidelijken zonder haar te wijzigen en te vervolledigen en dit zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om te onderhandelen indien de procedure zulks toelaat.

Als er in dit laatste geval geen toelichting gegeven is of de toelichting niet aanvaardbaar is voor de aanbestedende overheid, verbetert ze de fouten naar eigen bevindingen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan de aanbestedende overheid hetzij beslissen dat de opgegeven eenheidsprijzen van toepassing zijn, hetzij de offerte als onregelmatig weren.

§ 3. Indien de aanbestedende overheid rechtstreeks fouten verbetert in de offertes, bewaart zij de oorspronkelijke versie van die offertes en ziet zij erop toe dat haar rechtzettingen duidelijk identificeerbaar zijn, terwijl ook de oorspronkelijke gegevens zichtbaar blijven”.

Op grond van deze bepalingen verbetert de aanbestedende overheid “rekenfouten en zuiver materiële fouten in de offertes”. Met een “zuiver materiële fout”, waarop de verzoekende partij zich beroept, wordt in principe een verschrijving of vergissing bedoeld, begaan bij de materiële verrichtingen die gepaard gaan met het opstellen van een offerte zoals het uitschrijven, invullen en overbrengen van cijfergegevens. Het betreft dus fouten waaromtrent er nauwelijks discussie is. Omdat de verbetering van een ontdekte materiële fout een afwijking inhoudt van het beginsel van de onveranderlijkheid van de offertes na het indienen ervan, vereist het begrip “zuiver materiële fout” een strikte interpretatie. Bij het beoordelen of er sprake is van een zuiver materiële fout in de zin van het voormelde artikel beschikt de aanbestedende overheid over een beoordelingsruimte om uit te maken of, in het licht van de omstandigheden, het al dan niet aannemelijk is dat er sprake is van een dergelijke fout en of al dan niet duidelijk is wat de werkelijke bedoeling van de inschrijver was bij het begaan van de fout. Het komt daarbij niet aan de Raad van State toe om een eigen beoordeling in de plaats van deze van het bestuur te stellen. Hij mag desgevraagd wel nagaan of de beslissing op in rechte en in feite aanvaardbare motieven is gesteund en of deze voortvloeien uit een zorgvuldig onderzoek en of deze beoordeling de perken van de redelijkheid niet te buiten gaat.

Weliswaar voorziet artikel 33 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 in een bepaalde logische volgorde voor de verrichtingen van de aanbestedende overheid: verbetering van de offertes (artikel 34), algemeen prijs- of kostenonderzoek (artikel 35) en prijzen- of kostenbevraging (artikel 36). Noch artikel 33, noch enige andere wets- of reglementsbeepaling lijkt zich echter ertegen te verzetten dat zuiver materiële fouten die aan het licht komen tijdens het algemeen of het bijzonder prijsonderzoek alsnog vastgesteld en verbeterd mogen worden.

De regeling inzake de verbetering van rekenfouten en zuiver materiële fouten dient gelezen te worden in het licht van het recht van de Europese Unie inzake overheidsopdrachten. Zo bepaalt artikel 18, lid 1, van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 ‘betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG” dat aanbestedende diensten ondernemers “op gelijke en niet-discriminerende wijze” behandelen en dat zij handelen “op een transparante en

proportionele wijze”. Die bepaling is in het Belgisch recht omgezet in artikel 4, eerste lid, van de wet overheidsopdrachten 2016.

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie blijkt dat de beginselen van gelijke behandeling en niet-discriminatie vereisen dat inschrijvers bij het opstellen van hun inschrijving dezelfde kansen krijgen, en dat de transparantieplichting ten doel heeft te waarborgen dat elk risico van favoritisme en willekeur door de aanbestedende dienst wordt uitgebannen (zie o.m. HvJ, 7 april 2016, C-324/14, Partner Apelski Dariusz, punt 61; HvJ, 14 september 2017, C-223/16, Casertana Costruzioni, punt 34).

Bovendien verzetten de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie en de transparantieplichting zich “tegen elke onderhandeling tussen de aanbestedende dienst en een inschrijver in het kader van een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht, hetgeen betekent dat een inschrijving na de indiening ervan in beginsel niet mag worden aangepast op initiatief van de aanbestedende dienst of van de inschrijver” (zie o.m. HvJ, 10 oktober 2013, C-336/12, Manova, punt 31; HvJ, 14 september 2017, C-223/16, Casertana Costruzioni, punt 35). Het Hof heeft evenwel gepreciseerd dat het beginsel van gelijke behandeling er niet aan in de weg staat dat de gegevens van een inschrijving gericht kunnen worden verbeterd of aangevuld, “met name omdat deze klaarblijkelijk een eenvoudige precisering behoeven of om kennelijke materiële fouten recht te zetten”, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan (zie o.m. HvJ, 29 maart 2012, C-599/10, SAG ELV Slovensko e.a., punt 40; HvJ, 10 oktober 2013, C-336/12, Manova, punt 32; HvJ, 14 september 2017, C-223/16, Casertana Costruzioni, punt 36; HvJ, 28 februari 2018, C-523/16 en C-536/16, MA.T.I. SUD, punt 50).

Eén van die voorwaarden is dat de wijziging niet ertoe mag leiden dat de betrokken inschrijver in werkelijkheid een nieuwe inschrijving indient (zie o.m. HvJ, 29 maart 2012, C-599/10, SAG ELV Slovensko e.a., punt 40; HvJ, 10 oktober 2013, C-336/12, Manova, punt 36; HvJ, 14 september 2017, C-223/16, Casertana Costruzioni, punt 31; HvJ, 28 februari 2018, C-523/16 en C-536/16, MA.T.I. SUD, punt 52).

Uit het voorgaande volgt, naar het voorlopig oordeel van de Raad van State, dat het begrip “zuiver materiële fout in de offerte” weliswaar strikt moet worden geïnterpreteerd, maar dat de verschrijving of vergissing niet noodzakelijk moet blijken uit de offerte zelf. Essentieel

lijkt dat de vergissing duidelijk tot gevolg heeft dat een resultaat in de offerte wordt bereikt dat in strijd is met het door de inschrijver beoogde resultaat.

Overeenkomstig artikel 34, § 2, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 dient, indien het bestaan van een zuiver materiële fout is vastgesteld, de aanbestedende overheid de fout in beginsel te verbeteren overeenkomstig “de werkelijke bedoeling” van de inschrijver. Ook bij het nagaan van die bedoeling mag, op grond van diezelfde bepaling, rekening gehouden worden met andere gegevens dan enkel die van de offerte zelf, zoals met een vergelijking van die offerte met de andere offertes en met de marktprijzen, of met verduidelijkingen verstrekt op vraag van de aanbestedende overheid door de betrokken inschrijver.

Op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel dient de aanbestedende overheid zorgvuldig de gegevens te onderzoeken die door een inschrijver worden aangevoerd tot staving van zijn stelling dat zijn offerte is aangetast door een zuiver materiële fout. Voorshands gaat de Raad van State ervan uit dat een dergelijke fout niet noodzakelijk van die aard moet zijn dat zij zich reeds bij een eerste oogopslag opdringt. Het vereiste dat het bij een zuiver materiële fout moet gaan om een fout waaromtrent er nauwelijks discussie is, lijkt dan ook niet uit te sluiten dat de overheid pas na het onderzoek van de verstrekte toelichting vaststelt dat het gaat om een zodanige fout.

RECHTPRAAK EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

VERDUIDELIJKING VAN HET GEBRUIK VAN DE MEDEDINGINGSPROCEDURE MET ONDERHANDELINGEN BIJ GEBREKE AAN GESCHIKTE OF AANVAARDBARE OFFERTES NA STANDAARDPROCEDURE

Arrest van het Hof (Achtste kamer) van 16 juni 2022.in de Zaak C-376/21.

60 Aangezien deze laatste voorwaarde in de onderhavige zaak niet aan de orde is, moet de inhoud van de eerste twee toepassingsvoorwaarden van artikel 32, lid 2, onder a), eerste alinea, van richtlijn 2014/24 worden gepreciseerd.

61 Wat de eerste voorwaarde betreft, volgt uit artikel 32, lid 2, onder a), tweede alinea, van deze richtlijn dat **een inschrijving ongeschikt** wordt bevonden als zij **niet relevant** is voor de opdracht omdat zij, zonder ingrijpende wijzigingen, **kennelijk niet voorziet in de in de aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbestedende dienst.**

62 Een inschrijving moet immers als ongeschikt worden beschouwd wanneer zij „**onaanvaardbaar**” is in de zin van artikel 26, lid 4, onder b), tweede alinea, van die richtlijn, dat onder meer ziet op de mededingingsprocedures met onderhandeling. Volgens laatstgenoemde bepaling worden met name **inschrijvingen waarvan de prijs het door de**

aanbestedende dienst begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd vóór de aanvang van de aanbestedingsprocedure, overschrijdt, als onaanvaardbaar beschouwd.

63 Dit is duidelijk het geval bij een inschrijving – zoals die bedoeld in punt 25 van het onderhavige arrest – waarbij een bedrag was voorgesteld dat meer dan twee keer hoger was dan de door de aanbestedende dienst geraamde waarde van de opdracht.

INFO

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND MEI 2022

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het indexcijfer van de consumptieprijsen voor de maand mei 2022, 121.01 punten bedraagt, tegenover 120.09 punten in april 2022, hetgeen een stijging van 0.92 punt of 0.77 % betekent.

De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 120.25 punten voor de maand mei 2022.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 117.02 punten voor de maand mei 2022.

STIJGING VAN DE NALATIGHEIDSRENTE

De ECB zal op 21 juli de korte rente met 0,25 procentpunt verhogen. In september volgt mogelijk een nog grotere renteverhoging.

ONS AANBOD VOOR OPLEIDINGEN OP UW MAAT

Hierbij een greep uit de opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig.

Voor al deze seminars voorzien we een syllabus en power point presentatie welke ofwel digitaal (gratis) ofwel in boekvorm (15€ per deelnemer) ter beschikking worden geseld van de deelnemers

Aanvragen voor deze sessies kunnen bij eenvoudige mail gericht worden aan

rudiclaeys@telenet.be

FLASH OPLEIDING:DE VOLLEDIGE REGELGEVING OVERHEIDSOPDRACHTEN IN HAAR ESSENTIE

Gedurende deze opleidingsdag ontvangen uw medewerkers een overzicht van de wetgeving, de grote principesn de verschillende mogelijke procedures en de plaatsingsmodaliteiten.

Voor de nieuw betrokken medewerkers geeft dit een helikopterview op deze materie

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost

SELECTIECRITERIA ZIJN GEEN FORMALITEIT

De selectie van een opdrachtnemer is minstens zo belangrijk als de criteria gebruikt voor de gunning. Wat ben je met een goed product (gunningcriteria) als het aangeleverd wordt door een opdrachtnemer die geen ervaring heeft met de implementatie.

In deze dagsessie worden een aantal tools ter beschikking gesteld op basis van de richtlijnen rond de selectie om u bij te staan bij de keuze van performante uitvoerders

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost

GUNNINGCRITERIA: CONCRETE FORMULERING, HUN WEGING EN EVALUATIE,DE AFDWINGBAARHEID VAN UW EISEN

Vrij dikwijls worden de gunningcriteria te algemeen voorgesteld en niet in verhouding tot de eisen welke bij een opdracht relevant zijn. Vaak vergeet men hierbij de gestelde eisen niet alleen bij het indienen van de offerte afdwingbaar te maken maar ook gedurende de uitvoering. En uiteindelijk moet ook de vraag gesteld worden of we de gegeven aanduidingen van de deelnemers wel kunnen controleren, ze ook mogen controleren en hoe we eventueel onvoldoende kwaliteit kunnen weren.

Duurtijd : 2 X3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 600 € exclusief BTW en verplaatsingskost

EEN GOED VOORBEREID EN PERFORMANT UITGEWERKT BESTEK VERMIJDT UITVOERINGSPROBLEMEN

Gedurende deze **tweedaagse** opleiding worden de conclusies uit een goede voorbereiding van een overheidsopdracht omgezet in praktische en performante bestekbepalingen. Elk onderdeel van het bestek wordt uitgewerkt met voorbeeldteksten van nuttige clausules en met een aantal tips om preventief uitvoeringsproblemen te voorkomen.

Duurtijd 4 x 3 uur

Kostprijs : ongeacht het aantal deelnemers 1.200 € exclusief BTW en verplaatsingskost